

DR KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

NINC S DEFICIT!

**A pápa köszönete
a zsidó egyháznak**

Dr. Glücksthal Samu félremagyarázott beszéde. — Rágalom egy uriasszony ellen. — Maimonidesz centennáriuma és Horatius millenniuma. — Furcsaságok a felekezeti sajtóban. — Munkában a Hitközség. — Rabbi a felekezeti sajtó ellen. — Olvasom . . . Nem olvasom . . . ! — Riportok. — Hirek.

Hitközségi hírek

AZ ALAPITVÁNYI ÜGYOSZTÁLY ÜLÉSE. A hitközség alapítványi szakbizottsága dr. Barna Károly előljáró elnöklete alatt vasárnap, e hó 9-én tartotta ülését, amelyen tárgyalták az alapítványi ügyosztály 1955. évi költségvetését. A szakbizottság a költségvetést vita nélkül, egyhangulag elfogadta.

A KULTURTÁRSADALMI ÜGYOSZTÁLY ÜLÉSE. A hitközség kulturtársadalmi szakbizottsága dr. Barna Károly előljáró elnöklete alatt vasárnap, 9-én tartotta költségvetési ülését. A költségvetést Eppler Sándor főtitkár ismertette, dr. Barna Károly elnök pedig beszámolt az ügyosztály ez évi működéséről. Kifejtette, hogy az ügyosztály által létesített újabb intézmények mennyire hasznosaknak bizonyultak. Ismertette a szabadegyetem, szülők pedagógiuma, a péntek esti írásmagyarozó előadások és a felnőttek héber oktatásának teljesítményét. Dr. Lázár Dénes az ifjúságnak a kulturális munkába való bekapcsolását szorgalmazta felszólalásában. Dr. Barna Károly elnök felkérésére bejelentette, hogy ez ügyben konkrét indítványokat fog irásban az ügyosztály elé terjeszteni. Dr. Löwinger Sámuel ismertette a bizottsággal az ügyosztály intenzív munkálkodását, amelyért dr. Szabolcsi Lajos indítványára dr. Barna Károly előljárónak egyhangulag köszönetet és elismerést szavaztak.

AZ OKTATÁSI ÜGYOSZTÁLY ÜLÉSE. A pesti izr. hitközség oktatási szakbizottsága e hónap 5-én, szerdán tartotta évi költségvetési ülését a hitközség székházában dr. Glücksthal Samu elnökhelyettes, oktatásügyi előljáró elnöklete alatt. A napirend előtt dr. Hajdu Miklós előjáróhelyettes a szakbizottság nevében üdvözölte dr. Glücksthal Samu elnökhelyettest születése hetvenedik évfordulója alkalmából és méltatta érdemeit, elsősorban azt a korszakalkotó munkásságot, melyet a hitközség oktatásügye érdekében kifejtett. Dr. Glücksthal Samu meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést és azután ismertette a hitközség oktatásügyének 1954. évi eseményeit, valamint szakszerű előadásban magyarázta az oktatásügyi költségvetés teljes anyagát. A költségvetéshez és az oktatás egyes kérdéseihez hozzászóltak. Groszmann Zsigmond dr. rabbi, Kecskeméti Árpád, dr. Spitzer József, dr. Politzer Gusztáv, dr. Friedmann Ignác és Pap Salamon bizottsági tagok, kik mindannyian

elfogadták a költségvetést. Megvitatták az újonnan szervezett V. és VI. kerületi elemi iskolák sorsát és jövőjét és iskoláinkban a teljes vasárnapi szünet bevezetését hozták javaslatba. Glücksthal Samu dr., mint az ülés elnöke, minden felszólalónak megadta a kívánt felvilágosítást és a maga részéről is méltatta iskoláink testületeinek buzgó, lelkes és eredményes munkáját, mely megteremtette oktatásügyünknek minden felsőbb hatóság által elismert magas színvonalát. Az ülés az elnök életével ért véget.

A SZERTARTÁS ÜGYOSZTÁLY ÜLÉSE. A pesti izr. hitközség szertartási bizottsága hétfőn, december 3-án tartotta költségvetési ülését dr. Blum Ödön szertartási előljáró elnökletével. Az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg az ez évben elhunyt bizottsági tagokról. Ezután ismertette a templomkörzetek újjálakításainak munkálatait, valamint a vallásgondozó munka megszervezésének előkészületeit. Jelentette, hogy az ügyosztály az egységes templomi rend megalkotásával is a közeljövőben foglalkozni kíván, Gelber Lázár tanácsos ismertette ezután az ügyosztály 1954. évi költségvetését. A jelentésekhez dr. Groszmann Zsigmond, dr. Farkas József, ifj. Stern Sándor szólott hozzá és dr. Blum Ödön előljáró reflektált a felszólalásokra, előadva a többi közt azt is, hogy minden körzetben egy-egy fiatal rabbi alkalmazása van tervbevéve, aki talmudtóra és barmicva tanfolyamok munkájában is közreműködhetik. A szakbizottság a költségvetést elfogadta.

A VALLÁSOKTATÁSI ÜGYOSZTÁLY ÜLÉSE. A pesti izr. hitközség vallásoktatási szakbizottsága kedden, december 4-én tartotta költségvetési ülését dr. Rosenák Miksa előljáró elnöklete mellett. Az elnöklő előljáró kegyelettel emlékezett meg az év halottjairól. A kegyeletos megemlékezés után dr. Braun Salamon tanfelügyelő felolvasta az ügyosztály jelentését az 1954. évről. A bizottság részéről hozzászóltak a jelentéshez dr. Hajdu Miklós előjáróhelyettes és dr. Ilvesi Ferenc rabbi fejezte ki a bizottság hálóját az előljáró iránt, aki konzervatív alapon, de a legmodernebb pedagógiai szellemben dolgozik ernyedetlenül a hitoktatás reorganizációján. Dr. Rosenák Miksa elnöklő előljáró köszönetet mondott az elismerő szavakért, egyúttal rámutatott arra a munkára, melyet munkatársai, a hitoktatók kifejtettek. A bizottság egyhangulag elfogadta az ügyosztály költségvetését.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

A Hitközség budgetje

Deficitmentes az 1934. év.

Az 1935. év előirányzata biztatóan kedvezőbb

A Pesti Izr. Hitközségnél az volt a szokás, hogy az előirányzatot csak januárban tárgyalta és így, ha nem is állott rendelkezésre a teljes és tökéletes zárszámadás, de mégis 11 hónap-eredményét már számításba lehetett venni. Ezidőszerint már december hónapban tárgyalja a Hitközség az előirányzatot és így pontosan csak 10 hónap eredménye fekszik előttünk. De ez is tökéletesen elég arra, hogy bizakodóan tekintsünk a jövőbe. A mult év előirányzatának tárgyalásánál rámutattunk, hogy az elért eredményből következtetni lehet az előirányzat realizálására és biztosan lehet tudni, hogy az előirányzat tényleg meg is fog valósulni, természetesen, ha valami rendkívüli zavarok, események nem jönnek közbe. Az 1934. évi eredmény sokkal jobb, mint az azt megelőző év gazdasági ügykezelése,

mert a deficitet valósággal eliminálta,

noha még a mult év előirányzatánál pesszimiztikus módon 100.000 pengőt prelimináltak deficitre, de ez a deficit elmaradt és olyan módon maradt el, hogy az 1935. évre a Hitközség vezetősége már nem is tartotta szükségesnek, *hogy esetleges deficitet állítson be az előirányzat számoszlopai közé.*

A mult évi előirányzat indokolása még borongós hangulatban jelenti, hogy kénytelen bizonyos deficitel számolni, azonban most ezzel nem találkozunk, sőt ellenkezőleg az a 300.000 pengő, amely deficit *csak hosszú éveken át gyülemlett össze*, ezt a 300.000 pengőt is a jövő évre 50.000 pengővel csökkenti az előirányzat, ami abból áll elő, hogy az angol annuitásos kölcsönnél a megtakarítást 80.000 pengőre kalkulálja, mely összegből 50.000 pengőt leír régi átvételből. Azonban a mi szerény véleményünk szerint ez tulzott pesszimizmus-sal van számítva, mert mód lesz még arra is, hogy nem 50 000.—,

de esetleg 150.000 pengőt

lehessen a fent hivatkozott háromszázezer pengőből leinni.

Nagyobb eltérés az 1935. évi előirányzatnál nem igen van, csak éppen az *elnöki* ügyosztálynál a rendkívüli kiadások tétele alatt elszámolt *különféle akciók okozta többletkiadások, valamint a szubvenciók tételének emelkedése folytán 33 000 pengővel emelkedik ez a tétel.* Ugyancsak a *kulturális* ügyosztálynál főképen a szubvenciók tételének emelkedése folytán *szintén 12.500 pengővel emelkedik a kiadások végösszege.* Mondanunk sem kell, hogy a jótékony ügyosztálynál szintén jelentékeny összeggel emelkedtek a kiadások, úgy hogy ezeknek a túllépéseknek végösszege 91 500 pengő.

Mint örvendétes tényre rá kell mutatnunk, hogy az 1934 évben *a kultuszadó nagyobb mértékben folyt be,* ami hangsúlyosan hirdeti, hogy hittestvéreink áldozatos fizetőkészsége nemhogy csökkent volna, de az elmúlt év folyamán emelkedett. Egyébként minden ügyosztály kiadásai és bevételei a rendes keretben mozognak, túllépés alig van, sőt bizonyos tételeknél megtakarításokat jelenthetünk. A jövő évi előirányzatnál számításba lehetett venni egy új bevételi forrást *az ugynevezett most rendszeresített iskolaadót,* melytől a Hitközség mintegy *30 000 pengő bevételt* remél elérhetni. A *vallás-oktatási* ügyosztálynál a megtakarítás 7.800 pengő, amit azonban nem tudunk mint örvendétes tényt regisztrálni.

Az előirányzati indokolás büszkén említi, hogy a Hitközség *rendes kiadásait a rendes bevételek teljesen és tökéletesen fedezik.* Itt egyáltalában még látszólagos deficitről sem lehet beszélni. De ha mutatkozik is némi *átmeneti* deficit a végösszegekről, ez csak abból áll elő, hogy a *kórházaknál* a bevételek nem fedik teljesen a kiadásokat. Azonban még a kórházaknál is a folyó évben kevesebb lesz a deficit, mert *az ápolási napok száma nagyobb,* mint az előző évben egyrészt, továbbá, hogy a kórház kitünő orvoskarának köszönhető, hogy a *különszobák igénybevétele* sokkal nagyobb, mint az valaha volt. Hozzájárul ehhez, hogy a kórház a legnagyobb technikai vívmányokkal van felszerelve, mert a Hitközség semmiféle anyagi áldozattól sem riad vissza, hogy a kórház nivóját állandóan emelje. És itt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ez a technikai felszereléshez szükséges összegek bármilyen áldozatokba kerülnek is a hitközségnek, bármilyen összegekre rugnak is, *ezek az évi zárszámadásban leírásba jönnek,* úgy hogy ezek azonnali leírása folytán a Hitközségnek a kórházánál olyan előnyös latens tartalékaik vannak, amelyeket még hozzávetőlegesen sem lehet számszerűleg kimutatni. Tehát csak az előző költségvetési kimutatásokból egy tételt kikapva, rámutatunk, hogy a Hitközség műszerekre kiadott az 1930. évben 98.115 pengőt, az 1931. évben 46.767 pengőt, az 1932. évben

31.777 pengőt, az 1933. évben 49.542 pengőt és az 1934. évben 52.325 pengőt, vagyis

öt év alatt 278.826 pengőt,

mely összeg a leltárban nem szerepel, hanem évenként lett leírva, amiből joggal következtethetjük és állíthatjuk, hogy tulajdonképen még a kórházaknál sincs igazi deficit.

A költségvetésből megállapíthatjuk, hogy *a boletta-rendszer is bevált, a gabella-bevételek stabilizálódtak* és hogyha ezeknél a tételeknél nem is látunk emelkedést, de ha a mai szegény viszonyok mellett nincsen csökkenés, már azt is eredménynek mondhatjuk. Egy másik fontos tételnél, *a templomüléseknél* azt látjuk, hogy az 1934. év kedvezőbb volt az 1933. évinél, továbbá, hogy a macesz-bevétel a régi keretben mozgott.

Ezekután elmondhatjuk, hogy ez az eredmény minden várakozást felülmúl és nagyon természetes, hogy elsősorban és főképen a Pesti Hitközséget illeti minden dicséret és magasztalás, de minden hízékedés nélkül meg kell állapítanunk azt is, hogy ezt az eredményt óriási mértékben előmozdította *Stern Samu* elnök, *Nagy Andor* pénzügyi előjáró és *Eppler Sándor* főtitkár szaktudása, körültekintő óvatossága, szívós erélye és — mondjuk — szerencsés keze.

Dr. Kenéz-Kurländer Ede

Majmonidesz hónap

A folyó zsinagógai év erev peszach napján lesz 800 éve, hogy Majmuni Mózes (Majmonidesz) a zsidóság középkori bölcselőinek és talmudtudósainak legkiválóbbika, — aki nemesak a zsidóság későbbi irodalmában szerepel klasszikus tekintélyként, hanem a világi bölcsészeti irodalomra (Aquinoi Tamás, Spinoza) is hatást gyakorolt, a zsidóságon belül pedig egy századig tartó szellemi forrongásnak központjává lett, — Kordovában jött a világra. Nagy tudományának elismerésére jellemző, hogy már életében is a Kaddis-imába e szót foglalták hívei: „Móse ben Majmun”, halála után pedig azt a bibliai ígét, mely szerint: „Nem támadt többé Izráelben Mózeshez hasonló próféta”, közszólamként így bővítették ki: „Mózes!ől Mózesig nem támadt. . .“

Majmuni Mózesről már eddig is írtak köteteket, melyek foglalkoznak ve-

le, mint theológussal, mint bölcsésszel, mint orvostanárral, mint írásmagyarázóval, — ennek dacára a jubiláris évet fel fogja használni az egész zsidóság arra, hogy a friss emlékezés virágaival hódoljon Majmuni halhatatlan emlékének.

Polgári időszámítás szerint, 1955. április 17-én lesz születésének nevezetes évfordulója, de már most világszerte bizottságok szervezkednek, tudósok dolgoznak, Cordova városa nagy ünnepeket tervez, úgyszintén készülődik a madridi tudományos akadémia a spanyol föld halhatatlan fiának ünneplésére, csak nálunk nincs hang, sem „visszhang”, sem az Imit, sem a Rabbiszeminárium, sem az Orc, sem a P. I. H., sem a vidéki hitközségek — nem jelentkeznek, nem adnak magukról életjelt, nem vették eddig tudomásul, hogy most van a nagy Majmonidesz nyolcadik centennáriuma.

Írás közben érkezett meg az Országos

Izraelita Iroda felhívása a kerületi elnökségekhez, melyben bejelenti, hogy 1935. ápr. 4-től május 3-ig, vagyis az 5695. év Niszán havai Rambam-hónap lesz és felhívja a kerületi elnökségeket, hogy saját hatáskörükben intézkedjenek az iránt, hogy a magyar Izrael Rambam-ünnepe méltóan illeszkedjék be az egyetemes zsidóság megemlékezésének keretébe.

A Szombat még több alkalommal fog Majmonidesszel foglalkozni, de izelítőül a következőkben adjuk, a kiváló tudós, dr. Fényes Mór cikkét:

MAJMUNI JELLEME ÉS ÉLETMŰVE.

Majmuni Mózes az irodalomtörténet mint teológust ismeri, aki vallásos szemlélődésében magasan föléje emelkedett az arab-spanyol földön kívüli rabbiknak bölcséleti nézőpontjaival, görög bölcséleti ismereteivel és a tradíció anyagának egységes szemszögből való áttekintésével. A történet azonban mást is lát benne: nagy akaratlendülettel bíró egyéniséget, aki tenni akar. rádiktálja akaratát kortársaira, bár tisztán a meggyőzés erejével és rendet teremt ott, ahol káosz uralkodik, újít ott, ahol elmaradottságot észlel. — A filologus-teologusok sorából dr. Blau Lajos, rabbiképzőintézeti rektor, aki azzal válik ki, hogy az eszmeáramlatok hullámvásáráát magasabb, történeti szemszögből nézi, Majmuni életművét egy gyűjteményes monográfiában úgy mutatja be, hogy az történeti etappot is jelent. Szerinte a nagy teologusnak „Misne Tóra“ c. vallási törvénykönyve nem pusztán könyv a könyvek között, nem is irodalmi újdonság csupán, hanem tett: nem kevesebbet akar, mint a bonyodalmas és homályos talmudot a használatból kiszorítani. Csak törpék és epigon-nemzedékek csinálnak erényt a konzervativizmusból, vagy ennek horderejéből, az erős és öntudatos nem retten vissza a reformtól, ha attól a vallás megerősödését várhatja.

Már ifjabb éveiben a tanítás alapjául nem a talmudot teszi, hanem annak rövidített vitaanyagában egy leegyszerűsített alakját, mely Alfasi (Rif) tudós készítette. Saját művéről leveleiben így emlékezik meg: „A jövőben, ha majd elül a féltékenység és uralomvágy, egész Izrael kizárólag az én művemhez tartja magát és minden mást távoltart“. Egy tengernyi irodalom abszorbeálását jelentette volna a siker és egész új irányba terelte volna ezentúl a zsidó irodalmat sőt a vallásos életet is; hogy a zsidó lelkiség javára vált volna ez vagy pedig kárára, a szellemtörténet minden adeptusa maga állapíthatja meg.

De az ő szellemi diktatúrája nem pusztán felsőbbiségérzetből fakadt, hanem ép a hagyományanyag iránti kegyeletben és féltékenységben gyökeresedett. Noha kritikai elméjével kiderítette, hogy a talmudnak állatkórtani megállapításai nem fedik az ő korabeli egészségügyi ismereteit, mindamellett azok szentül tartásához nem nyúl, mivel az ő nyílt beismerése szerint a vallásos köztudat maga is szentesítő hatással van. Jellemének nagysága a toleranciában nyilvánul meg, melyet a mohamedán vallásra való kényszeráttértekkel szemben tanúsított, anélkül, hogy maga is élt volna szabadelvűségével, mint azt egyesek állítják róla.

Könnyítést hozott be az istentiszteleti rendtartásban is, amennyiben a középkorban az imakönyvben iktatott énekrészeket (pijutokat) kizárni javasolta, azonkívül pedig még merészebb lépést tett, nevezetesen a Sémone eszre hangos recitálása által fölöslegesnek mondotta annak halk elmondását és e tekintetben századokon át követőkre is talált. Viszont meglepő szigort tanúsít a nőkkel szemben, kik a három rájuk rótt ritualis törvénynek nem tesznek eleget. Ezekre kimondotta,

hogy férjük vagyoni igényük kielégítése nélkül váljon el tőlük, ha pedig a férj oltalomba venné az ily feleséget, vagyonának elkobzásával és a hitközségből való kizárásával sújtatik. Hogy kódexében a csupán szentföldön érvényes, tehát már le-

járt törvények halmazát is teljes egészükben felveszi, holott gyakorlati használatra szánta azt, mutatja, hogy nemzeti kegyelettel csüggött a régi idők alkotásain és azok emlékeiben élte ki magát hazafias érzése. *Dr. Fényes Mór.*

A Pesti Izr. Hitközség közgyűlése

A Pesti Izr. Hitközség képviselőtestülete dec. 16-án tartotta *Stern Samu* elnökletével közgyűlését. *Stern Samu* elnöki megnyitójában *Horthy Miklós* kormányzót üdvözölte, majd fájdalommal emlékezett meg a jugoszláviai kiutasításokról és bejelentette, hogy a hitközség a legteljesebb készséggel kapcsolódott bele a segítő akcióba. Elparentálta az év halottait és megemlékezett a felekezeti élet jeleseinek jubileumáról, nevezetesen *dr. Glücksthal Samuról*, *Krámer Miksáról*, *Nagy Andorról* és *dr. Schönfeld Józsefről*. Majd hosszabb exozében fejtegette az elmúlt év pénzügyi eredményeit és a jövő év esélyeit. Rámutatott arra, hogy a hitközség ma konszolidált anyagi alapokon áll és kulturális, valamint szociális téren megtettük kötelességünket. A budai zsidóság együttműködést keres a pesti hitközséggel, mert valóban tarthatatlan, hogy ugyanegy főváros egységes közigazgatási területén több hitközség legyen. A kőbányai izr. hitközség már elhatározta a pesti hitközséggel való gazdasági egység létesítését. 3 millió 047.000 pengőt, az egész költségvetés 75 százalékát a hitközség emberbaráti, kulturális és kultuszcélokra fordítja. Megemlítette, hogy december 1-én mult 5 éve, hogy elfoglalta az elnöki széket és rámutatott, hogy ez idő alatt nem minden dicsőség nélkül vezeti a Hitközség ügyeit. A közgyűlés hosszan ünnepelte az elnököt. Az elnök után *Bródy Ernő*, *Boda Ernő*, *Izsák Ede*, *Friedmann Ignác*, *Fábián Béla*, *Mezőfi Vilmos*, *Gál Jenő*, *Osztern Lipót* és *Perlaky Imre* szólottak

hozzá az elnöki előterjesztéshez, elismeréssel adózva az elnök és az előljáráóság működésének. Az elnök a közgyűlés tapsai között ezután bejelentette, hogy az országos statutumok tervezete immár teljesen elkészült és a legközelebb egybehívandó izr. országos gyűlés elé kerülhet. Majd a közgyűlés úgy a költségvetést, mint a napirenden szereplő egyéb javaslatokat *Eppler Sándor* főtitkár és *dr. Munkácsi Ernő* előterjesztései alapján egyhangulag elfogadta és a választmány új tagjaiul ugyancsak egyhangulag *dr. Schäfer Zsigmond* és *dr. Simonyi Simon* képviselőtestületi tagokat választották meg. Elnök végül bejelenti, hogy a képviselőtestület tagjai közé szabályszerűen a következő póttagokat hívta be: *Ács Béla*, *Adler D. Adolf*, *dr. Bárány Gyula*, *Fischof Béla*, *Gedeon Tibor*, *Goldner Izrael*, *Iványi Lajos*, *dr. Krausz Ferenc*, *Ungár Henrik* és *Widder Henrik* urakat.

szó csupán:
3 SIRKÓ
LÖWY-NÉL
BUDÁN

II. FŐ-UTCA 79.
 TELEFON: 51-5-81

**Alkalmi vételek
 legolcsóbb áron!**

II. Zárda-utca **3**
 Margit körut sarok

Horatius és Maimuni

Horatiusnak, a halhatatlan ódaköltőnek kétezer éves jubileumát fogják ünnepelni ebben az évben nálunk is. Mussolini ezzel kapcsolatban hatalmas beszédet tartott a latin kultúra nagyszerűségéről. És ugyancsak ebben az évben hódol a zsidóság Maimuni Mózes emlékének, születése 800 éves fordulóján. Horatius és Maimuni az emberi kultúra két mérföldkövének irányát mutatja. A kettő hatása azonban nem egyező. A művelt emberiség csodálja Horáciust, de az élet totalitásába kevés ment át az ő gondolataiból és meglátásaiból. Maimuni írásait azonban mind a mai napig a zsidóság legszélesebb rétege vallja irányadónak és követendőnek. Az egyszerű orthodox zsidó a tudomány összes ágaiban járatos mesternek, a csodatevő orvosnak eszményét látja benne. A felvilágosodott művelt zsidó büszke arra, hogy a középkori keresztény filozófiát ép úgy nem lehet nélküle elképzelni, mint Spinoza és Mendelssohn fejlődését. A modern zsidó kutató csodálattal bámulja gigantikus művének rendszerező zsenialitását és azt, hogy mély vallásosságú racionalizmusával lehetővé tette a mai zsidónak, hogy intellektusi áldozat nélkül lehessen az ő követője. Az orthodox talmudista az utólérhetetlen kodifikátort látja benne, ki az egész vallástörvényt ölelte fel és akinek minden egyes sora elmélyedést igényel és szellemi tornára hív fel.

Horatius idejében a római nép zöme teljesen távol állott a költő által hirdetett stoikus, részben epikureusi filozófiától, a zsidóságot pedig a maga széles tömegében már akkor áthatotta a Misna szelleme, amelyet megtestesített egy Semaja, egy Hilél. Ez a szellem jut zavartalan folytonosságban kifeje-

zésre 1200 év múlva Maimuniban, kinek az idejében (XII. század) a mai francia-angol-német irodalom terjedelemben, verssorokban nagyobb volt, de értékben mélyen alul maradt az ő kódexének és filozófiai művének. A Maimuni-hódolat egy háromezer éves kultúrának szól, amely Horatiusénál ezer évvel idősebb. Maimuni kulturája egy egész népre terjed, Horatius eszmeköre mindig csak szűkkörű arisztokratikus, elméleti maradt és nem ölelte fel egy nép egész életének teljes területét. Horatius jubileuma szép esztétikai és történeti jellegű, nekilendülés, a Maimuni kultusz az egész életre kiterjedő érték kisugárzása. A zsidóság mai szellemi életének fokmérője az, mennyire érzi magát otthonosan Maimuni eszméi és erkölcsi világában.

Nem olvasom

A legutóbbi hitközségi közgyűlésen dr. Glücksthal Samu az orthodoxiával való békét hirdette, de anélkül, hogy az erőszakos orthodox neolog unifikációt ajánlotta volna. Ezt belemagyarázni szavaiba — rosszindulat. Nem is lehet föltételezni ilyesmit Glücksthalról, aki Stern Samu intencióit legjobban ismeri és politikáját vallja, már pedig azt mindenki tudja, hogy nem volt még eddig oly hitközségi elnök vagy országos elnök, aki oly orthodox nevelésben részesült volna, mint Stern Samu és aki megtartotta mindmáig az orthodox tradíciók tiszteletét és át van hatva az orthodoxia fennállása fontosságáról. És ha az orthodoxia a fennállását teljes különállásban látja, ő ez ellen soha egy lépést sem fog tenni.

Egyveleg a chanukkai számokból

ORSZÁGOS EGYETÉRTÉS :

„Ezzel a helyzettel (sc. a makkabeusi fejedelmek idejében megtörtént csúf malacz-jelenettel) hasonlítható össze a mi jelenkori valóságunk is. Pénzeket küldünk becsületese célokra és kapunk helyettük karmoló csülköket, melyek az egész zsidó épület falait megremegtetik és veszélyeztetik. De még ez nem elég nekünk. A csülkös állatok mindig magasabbra huzzuk fel és a zsidóság világa mindig ingadozóbb és ingadozóbb lesz. Nehezen képzelhető el, mit tett volna a zsidó nép, ha a sertés a zsidó erődítmény csúcsát elérte volna úgy, ahogy manapság már csaknem elérte? Bizonyára nem mentak volna halelt, nem beszélhetnénk megújulásról. Más egyebet tettek volna, egészen mást. És mit teszünk ma mi, mikor ilyenfajta követelések előtt állunk?”

(Aki ezt megérti, megérdemli stilszerű ajándékoknak: disznóbőr-kötésben — az Egyetértés legközelebbi jubileumi számát.)

ZSIDÓ ÉLET :

„A bécsi zsidóság értékes előadásokkal ünnepli Rambam 800. születésnapját és készül Majmunidesz Mózes emlékének méltó felidézésére is. A Rambam hónapban kegyelettel fognak megemlékezni a szónokok Majmunidesznek vallástörténelmi jelentőségéről is. . . Majmunidesznek tulajdonképpen csak Niszán hó 14-én lesz a 600. éves évfordulója.“

(A cikkekéből kiderülne, hogy Rambam is más és Majmunidesz is más, az elsőnek 800. éves születési évfordulóját ünneplik, az utóbbinak 600 éves születési jubileumát. Pedig, dacára a rossz hitoktatásnak, még Pesten is minden polgárista tudja, hogy Rambam és Majmunidesz ugyanaz.)

EGYENLŐSÉG:

„Aki ma a társadalmi egyenlenséget szítja, olyannak kell tekinteni, mint aki az ország égését akarja csak azért, hogy a tűzön melegíthesse levesét és hogy csinált hazug gyűlölet gyümölcséből gigerlinek öltözhessen és fogyaszthasson Chablist és kaviárt.“

(Leves, pezsgő, kaviár, — egészségtelen menü pelesenye nélkül és a gigerli elrontja a gyomrát vele.)

ZSIDÓ UJSÁG:

„A Te öledben, Izrael leánya, lobognak gondtalanul az imbolygó lángocskák,

gyümölcsei a családi szentély, boldog kötelékének.

(Az anyai ölben lobogó imbolygó lángok, mint a házasság kötelékének gyümölcsei — iskolapéldája a mindenben erotikát látó Freudizmus alapján keletkezett stilisztikai trópus-gátlásnak. Az egész, hogy tisztelt barátunk, Szabolcsi Lajos szavaival éljek, a „Rák b'szod" rovatba való.)

ZSIDÓ SZEMLE:

„Szobrot! Herzl Tivadarnak.“

(Ezt hirdeti egy költő a chanukkai számban. Elfelejtí, hogy ennek milyen dogmatikus akadályai vannak. Ézzel kapcsolatban elmondjuk azt a kis esetet, amely egy hitközségi elnökről szól, aki még életében megörökítette magát, mellszobrokban. Amikor egy társaságban felvetették a kérdést, hogy az elnök miért nem csináltatott magának teljes szobrot, az egyik híve ezt felelte: Ő nagyon konzervatív ember, ismeri a régi zsidó mondást: „A hazugságnak nincsenek lábai" és így tehát legjobb csak mellszobrokat csináltatni. — Visszatérve a Herzl-szoborra, ha valaha ilyen csináltatnának Palesztinában, akkor ez azt mutatná, hogy a törái igazsággal szemben a hellenizmus hazugsága vetette meg a lábát a szent talajon.)

Olvasom

A lipótvárosi hitközségi körzet tisztikara megalakult. A körzet mintaszerűen működik és azon az úton halad, amelyet volt elnöke Blum Ödön kijelölt, aki most műve zavartalan működését örömmel szemlélheti a hitközségi eljáróság magasabb pozíciójából.

**KÜLÖNLEGES
HALÉTELEK**

**VIG HAJÓS ÉTTEREM
STEINER, RUDOLF-TÉR 1**

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Olvason

Fischer Benjamin rabbi elitélőleg nyilatkozott a felekezeti sajtóról, a szertartásügyi ülésen. Azt hittük, hogy ez a kritika a jelenlevő Szabolesi Lajosnak szól, aki azután megadta rá a méltó választ. A rabbi úr azonban Schönfeld József tiszteletére rendezett banketten is beszélt ilyen értelemben és kijelentette, hogy nem olvas felekezeti lapot. Ez a kijelentés egy felekezeti lapszerkesztő jubileumán ugyebár stilszerű? Mi is folytassuk stilszerűen: „Kvittek vagyunk, a rabbi úr nem olvas zsidó lapokat és viszont a hívek nem hallgatják az ő prédikációját.“ De különbség van mégis a kettő között: a híveknek többbe kerül az ő meg nem hallgatott prédikációja, mint amennyi kárt jelent a sajtónak az, hogy ő nem olvassa.

Olvason

Sirkövet árvereztek a zsidó temetőben. Zsidó hagyomány szerint a felállított sarkövet minden profán célra felhasználni tilos, el sem vihető s így tehát e tekintetben biztosítani kellene a temető exterritoriális jogát.

Olvason

Tevfik Rüzsdli török delegátus genfi szereplése nem volt kedvező Magyarországra. Emlékszünk: pár évvel ezelőtt milyen hangosan propagálták a török-turán — magyar-faj — testvériséget — oldalpillantással a zsidóságra: most pedig egyes jobboldali lapok a nemrég

még turán-török testvérrel kapcsolatban példázódnak, hogy egy kicsit — zsidó gyanus.

Olvason

A palesztinai lapok arról írják, hogy a népiskolából kikerülő ifjuságnak teljesen a gyakorlatiasságra irányított neveltetése következtében egy vallásilag teljesen indifferens, rendkívül önző és erőszakos típus fejlődött ki. Az egész világ zsidóságának érdeke, hogy figyeljen erre a szomorú tünetre és tegyen meg mindent, hogy megakadályozza a szentföldi új pogányság elharapódzását.

Olvason

Az athéni örmény érseket kommunista üzelmek miatt kiutasították Görögországból. Természetes, hogy az itteni örményeket senki sem azonosítja az athéni főpappal. De legyen negatív örömünk, adjunk hálát Istennek, hogy nem az athéni főrabbit utasították ki, mert akkor minden bizonnyal minket itt Magyarországon a legszigorubbán felelősségre vonna bizonyos ujságok egyesülete.

Nem olvasom

Barna Károly előljáró céltudatos munkával fejleszti ki a kulturális ügyosztályt arra a magaslatra, amelyet egy modern nagy hitközségben a zsidó kultúra ügyének el kell foglalnia. A mai pénzügyi viszonyok mellett tekintettel kell lenni az anyagi lehetőségekre, de ő kér, követel, könyörög és eredményt ér el, amennyiben a mostani költségvetésben sikerült neki ügyosztálya részére igen tekintélyes többletet elérni. A zsidó kultúra iránti odaadása tekintetében ő a mai előljáróság Klebelsbergje.

Olvason

Az egyik külföldön megjelenő zsidó lap fantasztikus hírecskét közöl. Eszerint egy indiai maharadzsza a gödöllői jamboreen megismerkedett egy erdélyi leánnyal és azt feleségül vette. A vallásos szülők nem akartak a házasságba beleegyezni, mert leányuk egy csehszlovákiai csodarabbi menyasszonya volt, ezért tehát a fiatalok Párisba szöktek és innen utaztak a mesés Indiába, ahol nagy pompával megtörtént az esküvő. Eddig a hír. Több már igazán nem megy bele. Hiszen fél Európa országai benne vannak a hírben. Ha azonban kicsit közelebből vizsgáljuk a hírt, feltűnően sok valószínűsége bukkanunk. Indiai maharadzsaik nem voltak a gödöllői jamboreen, de még erdélyi lányok sem sokan.

Olvason

A Miki egér filmek feltalálóját magas francia érdemrenddel tüntették ki. A mai szomorúságban az embereket felvidítő férfiú meg is érdemelte ezt a kitüntetést. A talmudi legenda szerint egy vásáron járkáló bölcs megkérdezte az őt láthatatlan társként kísérő Elijahu prófétát, hogy a vásáron jelenlevők között kinek lesz tulvilági üdvössége. Elijahu megnevezett két embert. A bölcs odament hozzájuk és kikérdezte tőlük, hogyan élnek, mit csinálnak és kiderült, hogy csak egy nagy érdemük van, amint ezt bevalótták, „ha látunk egy szomorú embert, odamegyünk hozzá, addig mókázunk vele, amíg felvidul.“

Olvason

Amerikai lap panaszkodik, hogy a rabbiszeminaristák nagy része elkeseredett destruktív. Az okot abban találja, hogy a szeminarium tanárai hivatalnak fogják fel foglalkozásukat, nem nevelnek, az ethikai érzés nemesítését elhanyagol-

ják, nem adnak életmódjukkal példát tanítványaiknak s tanítványaikkal szemben nem eléggé szeretetteljesek, nem segítik őket elhelyezkedésükben, ők igazságtalanságra is képesek, így az oktató és tanítványok között egyre nagyobb lesz az űr. — Nagyon tanulságos megállapítások ezek.

Olvason

Werner Sombart, a hitleri Németország egyik irodalmi oszlopa, csak Hitler uralma óta antiszemita. Azelőtt, a nyugodtabb világszemlélettel teljes időkben, Werner Sombart, ha nem is jóindulattal, de némi igazsággal kezelte a zsidó dolgokat. Am az idők változtak és Németországban a zsidókkal szemben a legkönnyörtelenebb szókimondás lett a felső elismerést kiváltó hang. Az eddig „méltányos“ Werner Sombart, most megjelent új könyvében: a „Deutsche Socialismus“-ban százszázalékos antiszemita fajvédőnek bizonyul, hiszen többek között ilyeneket ír: „Nem elég a zsidókat személy szerint kikapcsolni a nemzet életéből, de intézményeiket is ki kell kapcsolni, el kell pusztítani, sőt azokat az intézményeket is, amik zsidó kezdeményezésre vagy befolyásra készültek . . .“ Milyen nagy szépséghiba az agg germán Werner Sombart életében egy bojlás, amit —még csak azt sem lehet mondani, hogy ifjonti meggondolatlanságában cselekedett — és ami lerontja a fenti gyönyörű hiperradikális mondás értékét. Werner Sombart ugyanis hatvanéves korában a jassy-i Lion kisasszonyt — egy román zsidóleányt — vett feleségül és ebből a házasságból két nem árja gyermeke született . . .

Olvason

Egy munkácsi zsargon lap Judit történetéről úgy beszél, mint szent könyvről. A jámbor szerző nem tudja, hogy Judit könyve a talmudi bölesek által profánoknak nyilvánított apokrifák egyike. —

Az 50 éves dr. Schönfeld József

Jomkippur-i sófárfuvás jelezte a bibliai Jóbel-év kezdetét. Dr. Schönfeld József barátom és bajtársam születési jóbeljének és szerkesztői jubileumának alkalmából nem a szokott frázisok trombitáját akarom tehát megharsogtatni, hanem a férfias őszinteség sófárját veszem kézbe. Az ötvenéves jóbel őt teljes üdeségében találja, ami mindenestre Isten áldása, amely, hogy még soká folytatódjék, összes ismerőinek s az általa képviseelt eszme összes híveinek egyöntetű óhaja. Szellemessége, könnyed írásmódja, ötletes mondanivalója rányomja bélyegét a magyar cionista sajtóra. Hűsége, megbízottsága kipróbált barátta tette. Élénk ékesszólása a cionista hallgatóságot mindenkor lelkesedésre indította. Rögtönző képessége a szónoklásban, zsidó tudásból fakadó sziporkái, tiszta lelkesedéssel enyhített szelid szatírája összejöveteleink fűszerét jelentik. Mindez a jóbeli sófárhangok szimfoniájában a tények egyszerű „t'kio”-ját jelzik.

A közéletben szereplő és az elsősorban küzdő cionista életpályáján elkerülhetetlen a feszültség és a lelki tusa. Erdője ez Erce centripetalizmusának és a Galut centrifugalizmusának, következménye a napsugaras ideál és a ködös valóság között tátongó különbségnek. Ebben a feszültségben van valami Ady Endre lelki tusájából, aki érzi, hogy fülében ősmagyar melódia rival, de sirva, kinban, mitsem várva, száll szárnyakban a dal az új, győztes, „ha elátkozza százszor is Pusztaszert.” Ifjonti könnyelműséggel egyszer a cionizmus területére plántáltam Pusztaszert, hirdetvén, hogy nekünk is fel kell venni a harcot a zsidó Pusztaszert ellen (amely vagy pusztaszerzés, vagy pusztaszerzés) és az igazi, aktív zsidó életzaslaját kell lobogtatni. A küzdelem visszhangja gyanánt, a sófárhangjaival szólva, az eszme fölfelé törő „t'ruo”-ja mellett ott találjuk a cionista élharcosban a töredettségnek, kínlódásnak „s'vorim”-ját. Az ismert heinei mondás értelmében, mint publicista, Schönfeld is meg van verve magyarsággal, zsidósággal és cionizmussal. Zsidósága nem használ neki Magyarországon, cionizmusa ártott neki a hazai zsidóságban, magyar nyelvűsége tehertéll világcionista pályájában. Önála sokkal kisebb tehetséggel és érdemmel sokan a világcionizmus terén elsőrendű pozícióba jutottak.

A jóbel „s'vorim-t'ruo” hangulatát én különösen átérzem, mert élete egy

nagy hűtlenségének áldozata vagyok. 1914 április végén ugyanis hirtelenül otthagytam a Zsidó Szemlét, én ugrottam be helyébe és ez az átmeneti állapot négy és fél évig tartott. Ha erre gondolok, mindig eszembe jut az egyszerű férj esete, aki özvegyasszonyt vett el és azután elment a temetőbe, hogy elődje sirján kisírhassa magát, hogy minek is halt meg. Az én beugrásom megismertette velem mit jelent az: naiv lelkesedéssel, megalakuvást nem ismerő elvűséggel harcba indulni békebeli felekezeti hatalmasságokkal, (amely gyűjtőnévben benne foglaltatik egy csomó kozmopolita, de azért sovínista: ateista, de azért névleges felekezeti alapon álló: problémánélküli, de azért minden zsidó problémát közlegyintéssel elintézni akaró ember). Négy és fél évig, csupán kötelességteljesítésből és ügyszeretethől, folytatott kellemetlen harc után méltányolni tudom az ő okosságát és egyensúlyozó művészetét. Akiről én egyszer megírtam az igazat, az örök időkre ellenségem maradt, ő azonban sokkal több embert támadott meg, többször volt a sajtóbíróság előtt dolga, de azért nem haragszanak rá, érti a módját annak, hogy kibékítse ellenfeleit. Tulajdonképpen engem is kibékített azzal, hogy szerkesztői működésem egyik legkedvesebb ténykedése lehetett, hogy regisztrálhattam *Kisfalvi Gizella* úrleánnyal való házasságkötését, valamint *Sosanna (Zsuzsika)* leánya születését, akik mindketten hűséges barátai közéleti ténykedésében és az utóbbi veszedelmes rivális-jelöltje az írásban, aki az élet osztálysorsjátékán remélhetőleg szerencsésebb lesz apjánál és nemcsak a befektetett tőkét fogja visszszakapni, hanem sokkal többet.

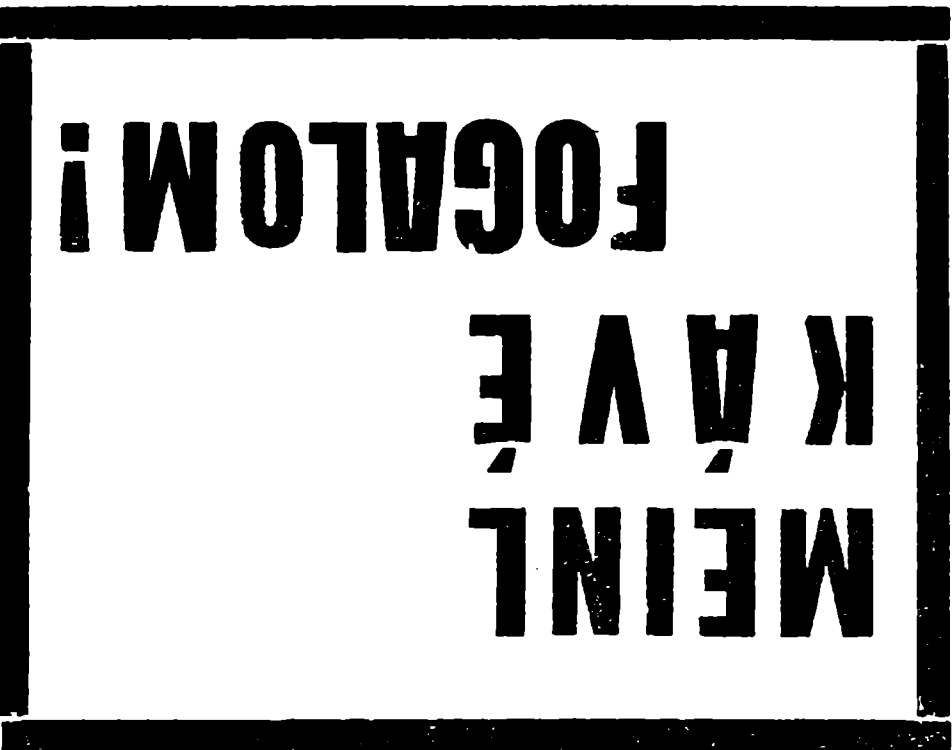
A gyönyörű ideálok és a kijózanító valóság sevorim-t'ruo nyugtalanítása között minden zsidó idealista abban talál megnyugvást, hogy végre is felrzza majd a zsidóságot nemes tettekre, nagy áldozatkészségre a nagy „t'kio g'daulo”, a zsidó renaissance hívó szava. A jóbel évet elért barátunknak azért nem is kívánhatunk mást, mint azt, hogy e nagy ébresztés eredményét minél előbb megérije, de legalább szerkesztői működésének bekövetkezendő jóbel évében.

Dr. Richtmann Mózes

RADIUS FILMSZINHÁZ, Nagymező utca 22—24. Telefon: 22 0—98. Előadások kezdete: 3, 5, negyed 8, és fél 10 órakor.

A pápa köszönetet mond a zsidó egyháznak

Közérkölcsek meg nem felelő irányba tereljük." Igen nagy hatást váltott ki XI. Pius pápa nyílt levele, amely az amerikai sajtóban megjelent és amelyben köszönetet mond a *protestáns és zsidó egyházaknak*, hogy csatlakoztak a katolikus egyház kezdeményezéséhez.

Az amerikai katolikus egyház már hosszabb idő óta heves harcot folytat a szöszékről az erkölcsellenes filmek ellen. Ehhez az akcióhoz csatlakozott az amerikai protestáns egyház is és az amerikai zsidó rabbik nagytanácsa. Falragaszokon bejelentették, hogy a jövő héten mintegy másfél millió hívő fog az utcákon tüntetni az erkölcsellenes filmek ellen és az összes katolikus, protestáns és zsidó papok minden istentisztelet végén fel fogják olvasni a szöszékről azoknak a filmeknek névsorát, melyek erkölcsellenes és ezért bojkottalandók. "Türelmetlen állapot, — mondja a püspök falragasza — hogy oly filmeket gyártanak, melyek leha életre csábítanak és gangsztereket dicstérnyel vesznek körül, de általában alkalmassak arra, hogy bizonytalan és gyenge bírálati érzék felett rendelkező közönséget a

Nem olvasom

Bojtkor tartotta a hitközség közgyűlést, mely délelőt feltízemegykor kezdődött és csak a késői délutáni órákban ért véget. Kettőkor már sűrű sorokban készülték távozni a hívek. Az elnöklő Stern Samu rájuk csengett: "Kérem az urakat, ne siessenek haza, ma úgysem lehet ebédelni, mert aszuro betűesz van."

Nem olvasom

Azi beszéltek, hogy a pesti hitközség illetékes helyen megteszi a kelendő leveleket annak a támadásnak megőriására, mely Rosenberg Sándorné ellen megjelent. Ez az igazságtalan és minden ízben valótlan támadás nem érdemli meg a megtorló lépéseket, itt csak a méltóságjeljes hallgatásnak van helye. Rosenberg Sándorné példaadó működése olyan

Nem olvasom

általánosan ismert és köztiszteletet parancsoló, hogy e fajta rágalmakkal szemben nem szorul védelemre. A hitközség vezetősége és közönsége talál majd módot, hogy együtt-érzésének kifejezést adjon, mert reánk nézve különösen az bír fontosággal, hogy e fajta méltatlan támadás ne kedvetlenítse el a kiváló úrnő rajongó jólétkonyságát.

Csakisazazegy rabbi nincs megelégedve a felekezeti sajtóval, akinek működését, tekintettel a hitközség érdekeire, a rabbikar tekintélyére és a Rombach utcai hívek kérésére, hallgatással mellőzi a sajtó és nem él a kritika jogával. Utóbbi években én is csatlakoztam ehhez az elhallgatási módszerhez. Most még azt jegyzem meg, legutolsó szerepléséig mindig azt hittem, hogy legalább okos ember a rabbi úr. . .

HIREK

AZ IZRAELITA HITKÖZSÉGEK RÉSZVÉTELE A JUGOSZLÁVIÁBÓL KIUTASÍTOTTAK JAVÁRA INDITOTT SEGÍTŐ AKCIÓBAN. A pesti izr. hitközség előljárósága, legutóbbi ülésén, Stern Samu elnök elnökletével elhatározta, hogy a legteljesebb mértékben résztvesz a jugoszláviai tömeges kiutasítások áldozatai érdekében indított belügyminiszteri akcióban s e célból Stern Samu elnök rögtön egybe is hívatta az állandó menekültügyi bizottságot. Vasárnap délben a pesti izr. hitközség részéről Nagy Andor és dr. Zahler Emil előljárók, Horváth Miksa m. kir. kormányfőtanácsos, az Aréna úti templomkörzet elnöke, Eppler Sándor főtitkár és Galambos Jenő főtanácsos felkeresték a kiutasítottak tömegszállításait és kapcsolatot létesítettek a hivatalos akció vezetőivel. Együttal intézkedés történt, hogy a pesti izr. hitközség nőegyeletei a pályaudvarokon permanenciában legyenek és a fővárosba érkező jugoszláviai kiutasítottak felekezeti különbség nélkül való ellátásban részt vegyenek. A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája és az Orthodox Izr. Központi Iroda irányítása mellett működő állandó menekültügyi bizottság a Jugoszláviából kiutasítottak javára indított segítő akció ügyében hétfőn este Szántó Jenő, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája alelnökének elnökletével ülést tartott, amelyen a két országos iroda, a pesti, budai, kőbányai, óbudai, újpesti hitközségek és szentegyletek, valamint a budapesti autonóm orthodox hitközség és szentegylet képviselői jelentek meg. Elhatározták, hogy az izr. hitközségek a legteljesebb mértékben résztvesznek a hivatalos segítő akcióban. A két országos iroda e célból felhívást bocsát ki az összes hitközségekhez, felkérve őket, hogy járuljanak hozzá méltóképpen adakozásaikkal a belügyminiszteri segítő akcióhoz, másrészt pedig vegyék a területükön tartózkodó kiutasítottakat gondjukba és lássák el élelemmel, ruhával stb. őket. Elhatározta a bizottság, hogy a Jugoszláviából kiutasítottak rögtön segélyezését a Wanderfürsorge intézmény keretében intézi és állásközvetítőt is létesít a kiutasítottak elhelyezése érdekében.

DR. POLLÁK GYULA HALÁLA. Dr. Pollák Gyula, a pesti izr. hitközség Páva utcai templomának kántora Buda-

pesten december 5-án elhunyt. Eredetileg mint ügyvéd működött a fővárosban, de rendkívül szép hangjával mind szélesebb körök figyelmét vonta magára s 1950-ban a pesti izr. hitközség megválasztotta Páva utcai templomának kántorává. Korai halála temploma hívóinek körein túl is nagy részvétet keltett. Az elhunyt Páva utcai kántor temetése december 5-én, délelőtt fél 11 órakor volt a rákoskereszturi izr. temetőben, ahol a pesti izr. hitközség előljárósága képviselőjében megjelent dr. Blum Ödön, dr. Zahler Emil előljáró és Eppler Sándor főtitkár, továbbá testületileg jelent meg a Páva utcai templomkörzet vezetősége és a hitközség tisztviselőkara. A temetési szertartáson dr. Farkas József körzeti rabbi búcsúztatta meleg szavakkal a körzet érdemes kántorát, majd dr. Zahler Emil a hitközség előljárósága, dr. Illés Jenő a hitközség alkalmazottainak egyesülete nevében és Ábrahámszon Manó főkántor a kántor kartársak nevében mondott megható bucsubeszédet.

AZ ORTHODOX KÖZPONTI IRODA felhívásával kapcsolatban a budapesti orthodox hitközség előljárósága *óbudai Freudiger Ábrahám* elnöklete alatt mai tartott ülésében elhatározta, hogy a jugoszláviai kiutasítottak segélyezése érdekében sürgős kérelmet intéz a hitközség tagjaihoz.

A PESTI IZR. HITKÖZSÉG szertartási ügyosztálya december 3-iki ülésén dr. Groszmann Zsigmond rabbi szóvá tette a felekezeti sajtó nagyjelentőségű feladatát. A rabbikar szükségét érzi annak, hogy a zsidó vallás eszméit és tanításait ne csak a szószékről hirdesse élő szóval, hanem az írott szónak nagy nyilvánossága által is a sajtó útján. Ezért az egész magyar zsidó sajtó érdekében felemeli szavát és az ügyosztályon keresztül felkéri a zsidó társadalmat, hogy pártfogó érdeklődésével támogassa vallásunk és közönségünk ezen nagyjelentőségű, kiváló fontosságú segítő eszközét. Dr. Groszmann Zsigmond szavait az ügyosztály egyhangú lelkesedésével fogadta.

TOKAJI MINTAPINCE

FUCHS LÁSZLÓ

tolcsvai bortermelő lerakata.

BUDAPEST, V. NÁDOR UTCA 5

Telefon: 81—2—74.

Dr. MUNKÁCSI ERNŐ ÉS Dr. GLÜCKSTHAL ANDOR KINEVEZÉSE. Dr. Lázár Andor igazságügy-miniszter kinevezte *dr. Munkácsi* Ernőt és *dr. Glücksthal* Andort az egységes ügyvédi és bírói vizsgabizottság tagjává. Jogászörökben nagyra becsülik az efajta kinevezést, mert az ügyvédi kamara, vagyis a kollegák maguk választják ki a méltó és hivatott tudós ügyvédek s terjesztik fel a miniszteriumhoz a kinevezés eszközlése végett. A felekezeti társadalom örömmel értesült *dr. Munkácsi* Ernő és *dr. Glücksthal* Andor kitüntetésszámbamenő kinevezéséhez.

TEMPLOMI ELŐLJÁRÓK MEGVÁLASZTÁSA. A pesti izr. hitközség mult heti választmányi ülésén a Dohány-utcai templom előljárójává megválasztották Lunzer Pált, a pesti Chevra Kadisa előljáróját, a Bethlen-téri templomban megüresedett előljárói tisztségre Fenyves Adolf tisztviselőt, Simonyi Albert képviselőtestületi tagot és Popper Lajos gyároost; a Csáky-utcai templomban megüresedett előljárói tisztségre *dr. Flesch* Jenő ügyvédet, a Nagyfuvaros-utcai templomban megüresedett és ujonnan szervezett előljárói tisztségre *Ebner* Izsák kereskedőt, *Goldner* Izrael és *Reisz* Samu képviselőtestületi tagokat, végül a zuglói templomban megüresedett és ujonnan szervezett templomelőljárói tisztségre *Hajnal* Pál gyároost és *Landau* Nándor kereskedőt választotta meg.

AZ ORSZÁGOS IZRAELITA IRODA nevében *Stern* Samu elnök, *Szántó* Jenő alelnök és *dr. Bakonyi* László főtitkár körlevélben felszólítást intéztek az ország összes hitközségeihez, hogy a Jugoszláviából kiutasított magyarokat ve-

gyék gondozásukba és részükre úgy pénzbeli, mint természetbeni adományokat gyűjtsenek.

TISZTUJITÁS A VI. TEMPLOMKÖRZETBEN. A központ kinevezte az eddigi kiváló elnököt: *Horváth* Miksa m. kir. kormányfőtanácsost, akinek kinevezését a körzethe tartozó hívek nagy lelkesedéssel fogadták. Elnökhelyettesé megválasztották *Hirschler* Samut, alelnökké *dr. Lendvai* Sándort és *Pollacek* Nándort. Elöljárók lettek: *Erdős* József, *dr. Ernszt* Ernő, *dr. Rothschild* Arnold, *Fábián* Menyhért, *Vajda* Sándor, *Vigodny* Adolf és *Zitter* László.

AZ V. KER. NŐEGYLET 25 éves jubileuma Chanuka első estéjén zajlott le díszes külsőségek között, a fővárosi zsidóság elitjének részvételével. A bensőséges ünnepély hangulata hű tükre volt az áldásdús munkában és szeretetteljes fáradozások közt eltöltött huszonöt esztendőnek.

HITKÖZSÉGI KÖZGYÜLÉS. Vasárnap délelőtt tartotta a győri izr. anyahitközség rendes közgyűlését *Kallós* Henrik *dr.* kormányfőtanácsos elnöklésével. Kegyelettel emlékezett meg a közgyűlés a hitközség elhunyt lelkészéről, *Schwarz* Mór *dr.* főrabbról, tudomásul vette az emlékére tett alapítványról szóló előljárósági jelentést. A jövő évi költségvetést az elnöki előterjesztést követő kiterjedt vita után egyhangulag elfogadta a közgyűlés. A vitában *Leszlényi* Arthur, *Csillag* József *dr.*, *Rothausner* György *dr.*, *Steiner* Imre és *Erdélyi* Ernő *dr.* vettek részt, aki megemlékezett a Jugoszláviából menekült magyarok sorsáról. Megválasztotta a közgyűlés a következő évre az adókiadó, adófelszólamlási, számvizsgáló és pénzügyi bizottság tagjait.

A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG Páva utcai templomkörzetének „*Dr. Farkas* József Ifjúsági Csoportja” f. hó 8-án este fél 6 órai kezdettel Chanukka ünnepélyt rendezett a Páva utcai templomban. Az ünnepély előtti istentiszteleten *dr. Farkas* József körzeti főrabbi mondott ünnepi beszédet. Az ünnepélyt *Rosner* Miklós ifjúsági elnök nyitotta meg. *Dr. Krämer* Mór rabbi „Egy szó az ifjúsághoz” címmel lelkes szavakkal méltatta az ünnep nagy jelentőségét és az ifju-

MINDEN UJ KÖNYVET MEGKAPHAT. Magyar, német, francia és angol nyelven **Lukács** kölcsönkönyvtár és könyvkereskedésében. Budapest, V; Nádor u. 8. Telefon 80—6—37. Olesó helybeli és vidéki előfizetési díjak! — Házhoz szállítás.

sághoz való kapcsolatát. Az ünnepélyen a csoport keretében működő „Betar”-ok igen tetszetős ének és szavalati számokat adtak elő.

VAC-BÁL A VIGADÓBAN, A JUGOSZLÁV MENEKÜLTEK FELSEGÉLYEZÉSÉRE. A Vivó és Atletikai Club január 5-én szombaton este a pesti Vigadó összes termeiben fényes külsőségek között exkluzív bált rendez. A bál jövedelmének felét az elnökség a jugoszláviai menekültek felsegélyezésére fogja fordítani. Ez lesz az idén a Vigadóban tartandó egyetlen zsidó bál, melyen tehát a magyar zsidóság reprezentánsai teljes számban meg fognak jelenni. A VAC elnöke: dr. Párkány Frigyes kormányfőtanácsos a bál fővédnökéül: Dr. Dési Gézá, dr. Glücksthál Samut, budai Goldberger Leót, dr. Hevesi Simont, Sándor Pált, Stern Samut, Vészi Józsefet, és Vidá Jenőt, a zsidó közélet vezető férfait kérte fel, a bál elnökasszonyi tisztjét Stern Samuné, a leánybizottság elnökségét: Székely Dezsőné, a leányelnöki tisztet Dési Éva vállalta. A bál előkészítésének munkájában az előkelő fiatalság nagy számban vesz részt. Meghívó igénylések a VAC központi titkárságához: VII. Wesselényi utca 44. (telefon: 44-0-85) intézhetők.

A KISPESTI IZR. ELEMI ISKOLA CHANUKA ÜNNEPÉLYE. December hó 2-án rendezte a kispesti izr. elemi iskola szokásos Chanuka ünnepélyét, amely ez idén is kitűnően sikerült. Az izig-vérig zsidó szellemű nivós műsorból kiemeljük Schäffer Árpád, az iskola igazgatójának kedves chanukai színjátékát és Löwinger Jenő tanítónak, a tragikusan elhunyt ifjúsági vezér, Ungár Endre emlékére írt elégiáját. Az egyes műorszámokat az intézet kis növendékei adták elő nagyon szépen. A sikerült Chanuka ünnepély rendezésében Schäffer igazgatóval az élen résztvett az iskola egész tanító kara.

A MIKÉFE SZABADULÓ ÜNNEPÉLYE. A Magyar Izr. Kézmű- és Földművelési Egyesület f. hó 8-án este a Pesti Izr. Hitközség Goldmark-termében, melyet a növendékek ez alkalomra virágokkal gyönyörűen feldiszitettek, szép ünnepély keretében bucsuztatta el 28 most felszabadult iparos-, földműves- és kertész növendékét. A főkantor által végzett gyertyagyújtás után a gondolatokban gazdag ünnepi beszédet dr. Hevesi Simon vezető főrabbi tartotta, majd dr. Stein Emil

az egyesület elnöke lelkes beszéd kíséretében bucsuztatta és jutalmazta meg a felszabadult ifjakat és a haza mai súlyos helyzetében fokozottabb kötelességteljesítésre hívta fel őket. Egy felszabadult növendék társai nevében hálás köszönetet mondott a vezetőségnek. Az ünnepélyt a Hymnus zárta be, mely után hangverseny következett, melyen szerepeltek: Székely Mihály, Somló József, és Relle Gabriella a m. kir. operaház tagjai, Beregi Oszkár a Magyar Színház tagja, Szász Ila és Sárosi Mihály előadóművészek. A zsufolásig megtelt terem közönsége lelkesen tapsolt a szereplőknek és a műélvezeten kívül ama belső érzés hatotta át, hogy jelentős összeggel segítette meg az egyesület 150 szegény és árva pártfogoltjának téli felruházását.

KEVESEBB A DRÁGA TEMETÉS. A Községi Temetkezési Intézet üzemi választmánya ülést tartott, amelyen az igazgatóság beszámolt az intézet idei forgalmáról. December 1-ig az üzem bevétele 2,392.000 pengő volt, ami körülbelül 250.000 pengővel kevesebb, mint a múlt év hasonló időszakának bevétele. Nemcsak a temetések számának csökkenése miatt apadt a bevétel, hanem főleg amiatt, hogy egyre kevesebb a drága temetés. Átlag 15 százalékkal csökkent a drága temetések száma a tavalyihoz képest, pedig már az elmúlt évben is erősen ritkultak a disztes temetések. Ebből lehet következtetni, milyen megnehezült körülmények közt teljesítik hivatásukat az ország Chevra Kadisái.

AZ „ÁHÁVÁSZ RÉIM” Országos Felebaráti Szeretet Egylet végezni kívánván a kórházakban fekvő izr. betegek lelki gondozását céljaihoz hiven, úgy a Szent István kórházban, mint az Úzsoki utcai Oti kórházban ünnepélyes keretekben chanukai gyertyagyújtás kapcsán istentiszteletet rendezett, amelyen az említett kórházak lábadozó betegei jelentek meg és jóleső örömmel fogadták a lelkészi vigasztaló szót és az egyesület szeretet chanuka adományát. Az Úzsoki utcai kórházban dr. Laczer Dénes rabbi, látta el a hitszónoki teendőket és jelen voltak: Guttmann Mór, Rechnitzer János alelnök a zuglói körzet képviselőjeként. A Szent István kórházban Dr. Farkas József rabbi tartott ünnepélyes szónoklatot, amelyen Szabó Rezső a ferencvárosi körzet előljárója, továbbá Kunstädter Adolf előljáró, Pogány Dezső és Hübsch Alfréd titkár vett részt.

Felolós szerkesztő és kiadó: Dr. KENÉZ-KURLÁNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszerű papíron 20 pengő.

Postatakarékszám 16.760

Neufeld Zoltán (PANNONIA) nyomda Budapest, VII. Rombach u. 8. — Telefon: József 42-3-09